

VAR ARAFAT CEAUSESCUS BÄSTE ELEV?

TROTS ATT det finns en så rik dokumentation om förhållandena i de socialistiska staterna, så är det inte förrän nu, under de allra senaste åren, som exillitteraturen gjort något större intryck bland västvärldens mer tongivande opinionsbildare.

En av de senaste i raden av skrivkunniga avhoppare är den exrumänske tvåstjärnige generalen *Ion Pacepa*. Han hoppade av från Rumänien 1978 och lever nu i USA - på okänd ort och med ny identitet - för att klara sig från de rumänska mordpatrullerna.

Vid sitt avhopp var inte Pacepa vem som helst. Han var högste chef för DIE, Rumániens motsvarighet till KGB.

Den ofta mycket bittra exillitteraturen har uppfattats som överdriven, subjektiv och vulgär. Sanningssägare alltifrån Martov fram till Viktor Serge, Souvarine, Kravchenko och över till Solsjenitsyn har för det mesta blivit anklagade för subjektivitet och för att vara förblindade av sitt hat eller till och med köpta av västmakternas propagandaorganisationer.

MED HISTORIENS tveklösa facit i hand är det bara att konstatera, att alla dessa "fanatiker, fascister, subjektivisterna och CIA-agenter" i sak hade helt rätt i sin beskrivning av den kommunistiska rörelsens universella maktanspråk, dess brutalitet och cynism, dess lögn och dess obönhörliga och öddliga repression mot sina kritiker.

Exilförfattarnas alla grövsta "överdrifter" visade sig överensstämma med sanningen. Hellre än att lyssna på dem som högst konkret lev under socialismen gav man sitt öra till "progressiva" akademiker som exempelvis fabianerna makarna Webb. Dessa anti-anti-kommunister betonade att de visst inte var partimedlemmar och därför objektiva. Deras skildringar var antingen högst abstrakta och principiella eller också - som i makarna Webbs fall - blev de Stalins respektabla advokater i västvärlden.

Den år 1978 avhoppade rumänske generalen *Ion Pacepa* skildrar i boken "Red Horizons The Extraordinary Memoirs of a Communist Spy Chief" president Ceausescu och dennes viktigaste projekt och mest välbevarade hemlighet - desinformationskampanjen "Horisont". Pacepa ger unika inblickar i en av efterkrigstidens allra ruskigaste diktaturer, och han bevitnar det nära samarbetet och den djupa vänskapen mellan Ceausescu och PLO-ledaren Arafat.

Av BO KURITZÉN

Även Sverige har som bekant haft sina politiska pilgrimer.

För inte så länge sedan svalde vår kulturelit utan särskilt intensiva protester den propaganda som framfördes i exempelvis Jan Myrdals böcker om Kina och Albanien(!), Anders Ehnmarks hyllning till den kommunistiska diktaturen på Kuba och Olof Lagercrantz aningslösa reportage från Kina strax efter Maos blodiga och numera helt diskrediterade "kulturrevolution".

Det är inte konstigt, att Öststaternas intellektuella upplever sig förrådade av sina motsvarigheter i väst, där man hellre lyssnar till progressiva regimers propaganda än på författare som Maximov, Sinjavskij, Bukovskij och Zinoviev.

BYRÅKRATERNA i de kommunistiska diktaturerna skrattar aldrig så gott som när de tar del av vad tex en Myrdal skriver om deras samhällsförhållanden. De känner ju inte alls igen sig. De är förbryllade över "pilgrimernas" motiv, de som inte är utsatta för censur och får skriva vad de vill och vad samvetet bjuder.

Däremot har man aldrig skratat åt exilförfattarna. De vet för mycket och de penetrerar sig in i byråkratins alla känsligaste smärtnerver och därför tas de bokstavligt på blodigt allvar. Dessa författare - som i sin exil i väst ofta är vilna, fattiga och med en trånande hemlängtan - förföljer man in i döden. Man vet mycket väl att deras vittnesmål sprider

verklig kunskap om de samhällen som jagat ut dem.

Och *Ion Pacepa* är helt säkert en författare man inte skrattar åt i Bukarest. Sina minnen har han nyligen nedtecknat i boken *Red Horizons - The Extraordinary Memoirs of a Communist Spy Chief* (Heinemann, 1988). Till formen är det en dagbok som täcker en månad under året 1978. Under denna period levde han nästan dagligen tillsammans med president Ceausescu och hans familj.

TITELN ANSPELAR på Ceausescus viktigaste projekt och hans mest välbevarade hemlighet - nämligen "Horisont" - en desinformationskampanj som skulle ge väst illusionen att Rumänien var självständigt i förhållande till de andra staterna i östblocket. Rumänien skulle framställas som ett helt nytt slags kommunistiskt system - oberoende av alla - och framför allt oberoende av Sovjetunionen. Västmakterna skulle duperas att tro att Rumänien förde en självständig utrikespolitik. Man skulle vinna sympatier och få ekonomiska och politiska fördelar. Allierade från den tredje världen skulle strömma till och fiendligt inställda emigranter skulle omvändas.

Brezjnevs propagandaexperter gav "Horisont" sitt entusiastiska stöd. Man kalkylerade med västledarnas blödighet och deras iver att omfamna och övervärdera minsta tendens till sprickbildning och självständighet inom östblocket.

Rumänien skulle med sin nyvunna prestige komma över västs "high-tech", som var belagd med exportförbud till östblocket. Och allt som Ceausescu kunde komma över skulle i hemlighet vidarebefordras till bröderna i Moskva.

Vad som kanske inte är så känt är att "Horisont" kanske blev östblockets hittills mest framgångsrika desinformationskampanj. Lättkorrumperade opinionsbildare i väst belönades med resor, smicker och schweiziska bankkonton. Författare och journalister - även från Sverige - bjöds till Rumänien och smörjdes med mat, alkohol och flotta inkvarteringar.

I västmedia återfanns sedan material i "Horisonts" anda.

ÖVER VÄRLDEN spred Ceausescu en historia, att en rumänsk general - *Ion Serb* - var den förste Warszawapaktsgeneral som avrättats som spion - för Sovjets(?) räknning. "Kan man tänka sig ett mer övertygande argument för att väst ska gå på Horisont", var Ceausescus kommentar till sin säkerhetschef Pacepa.

Det gick så långt att "experter" i västliga media spekulerade i möjligheten av en sovjetisk invasion av Rumänien - om nu Ceausescu skulle gå för långt i sitt "oberoende".

Utänför Vita huset arrangerades prorumänska demonstrationer med hjälp av korrupta exilrumäner och den rumänska kyrkan, som Ceausescu kontrollerar i hemlighet.



Ceausescu och Arafat hjälpte varandra på många sätt.



För att få inflytande i Afrika låter Ceausescu en av sina agenter - en vacker rumänska - gifta sig med den sedermera störtade Bokassa I, en gång Centralafrikas så bisarre ledare.

Exilrumäner, som offentligt i väst kritiserade Ceausescu, förföljdes och smutskastades - i bästa fall. Om de inte tystnade utsattes de för svår misshandel och mordförsök.

Ceausescus internationella prestige blev allt större. Två amerikanska presidenter gjorde statsbesök i Rumänien och Ceausescu besökte USA sammanlagt vid fyra tillfällen. Han fick till och med besöka den superhemliga försvarsindustrin Texas Instruments.

Med sin svarta humor ger Pacepa unika inblickar i en av efterkrigstidens allra ruskigaste diktaturer. Närgånget och med intelligent precision skildras ett land i ekonomiskt och kulturellt sönderfall med ett kuvat folk utsatt för sin ledares nycker och infall och hans grova och ständiga övergrepp.

PACEPA BESKRIVER utplundringen av landets industri, Ceau-

cescus arkitektoniska megalomani och förstörelsen av Bukarest. För att skydda sig mot sina inre fiender uppdrar Ceausescu åt sin säkerhetstjänst att samla handstillsprover från alla(!) rumänska medborgare för att lättare kunna komma på vem som ligger bakom inbillade och verkliga anonyma skrivelser mot regimen. Fångslade regimkritiker får specialbehandling - "radu". De utsätts i sina celler - i hemlighet - för dödligt höga doser av radioaktiv strålning. Sedan dör de "naturligt" i cancer.

Pacepa skildrar med ironisk distans sitt umgänge med en presidentfamilj med en sjukligt paranoid familjefader, en lynnig hustru Elena med storhetsvansinne och ständiga och oberäknliga hysteriska utbrott och den äldste sonen Nicu - av Ceausescu informellt utnämnd som tronföljare i denna kommunistiska dynasti - en social och alkoholiserad odugling. Den "progressiva rumänska patriotismen" illustrerar Pacepa med Ceausescus intensiva hat och förakt mot Rumániens nationella minoriteter - ungrare, tyskar och judar.

I DAG - MER ÄN tio år efter

Pacepas avhopp - har "Horisont" havererat. Ceausescu är demaskerad och diskrediterad. Men ändå redovisar Pacepa i sin bok förhållanden som är mycket intressanta för en större publik. Det handlar då om den internationella politikens kanske främsta födgeni - PLO:s ledare Yasser Arafat.

Det var under 70-talet som Ceausescu och Arafat utvecklade inte bara ett politiskt och diplomatiskt samarbete, utan det uppstod också en djup vänskap mellan de båda - och Pacepa bevitnade hela processen.

Ceausescus framgångar på propagandans område hade stigit honom åt huvudet. Hans hustru Elena tålde inte att juden "von Kissinger" blivit fredspristagare. Ceausescu blev besatt av tanken att få Nobels fredspris. Hävstången var Arafat. Ceausescu skulle förmå PLO-ledaren att erkänna Israel och försöka få honom att utropa en palestinsk exilregering. Ceausescu visste att USA inte kunde förhandla med en terrororganisation utan bara med en exilregering. Och Ceausescu skulle framstå som fredsmäklare och nobelpriskandidat.

Arafat och Ceausescu njöt av varandras sällskap. De förenades inte bara i sin antisemitism. De var dessutom lika kortväxta, lika lynniga och impulsiva och lika talföra. Hade Arafat varit rakad och hans hud ljusare, så hade de, enligt Pacepa, haft samma ansiktsuttryck.

Pacepa beskriver Arafat som notorisk mytoman. Han ljög om allt - från sin egen livshistoria till sina politiska och finansiella manipulationer. Arafats mytomani blev för mycket, även för den annars i dessa sammanhang så tolerante Ceausescu. Irriterat anförtrödde han Pacepa:

"... min gamla räv (Ceausescu kallade Arafat för 'min listige räv') kan inte leva utan lögn. Om han inte får ljuga åtminstone en gång om dagen, så är hans dag förstörd."

DE BÅDA "bröderna" hjälpte varandra på många sätt. Ceausescu fick disponera professionella palestinska terrorpatruller för att förgripa sig på och tysta exilrumäner i väst. I utbyte skickades en rumänsk general - expert på desinformation - till Beirut, för att undervisa palestinierna hur de skulle bättra på sitt anseende och vinna stöd i väst.

Ceausescu försökte få Arafat att låtsas bryta med terrorismen - på samma sätt som Ceausescu så framgångsrikt spelat upp sitt oberoende gentemot Sovjet.

Arafat kom bli att organisera attentat mot sina egna medarbetare och fick det att se ut som om palestinska extremister attackerade PLO:s "moderata" ledning.

Om Arafat tillräckligt länge simulerade fredsvilja - gömde kpisten och visade olivkvisten - skulle väst så småningom tro på honom. PLO:s isolering skulle brytas.

"Men vi är en revolution - inte en regering", invände en tvivlande Arafat.

"Och en revolution förblir nå. Jag vill bara ändra er namnskyll", försäkrade läromästaren Ceausescu.

Tiden var dock ännu inte mogen för att Arafat skulle våga lansera sin egen "Horisont". Och det blev inte Ceausescu utan svenska diplomater som agerade barnmorska åt det projekt som Ceausescu redan tänkt ut mer än ett decennium tidigare. När nomineras Sten Andersson till Nobels fredspris?

Bo Kuritzén är leg läkare. SvD 89.03.07